

24 ЛЮТОГО

Найбільше я шкодувала, що не спитала тоді його імені. Ми взагалі мало про що розмовляли. Та й про що говорити, рухаючись 24 лютого порожнім проспектом Перемоги в напрямку центру Києва. У той час, коли все місто рухалося нам назустріч.

У той день я двічі вийшла з берегів. Уперше о п'ятій ранку, почувши вибухи за вікном і нашвидкуруч запхавши в машину речі й дітей. Однак тоді, о п'ятій ранку, виїжджаючи з передмістя Києва, з його Лівого берега, я була впевнена, що контролюю і себе, і ситуацію. За залишковим відчуттям безпечності світу, у якому ще за інерцією проживала в перші дні війни.

Думка, що я роблю щось не те, щось неправильне, накрила у глухому тяглиці на тому ж проспекті Перемоги. Стоячи в наглухо затиснутій з усіх боків машині, слухаючи звуки повітряної тривоги, я сиділа й думала, що ось просто зараз може прилетіти бомба, достатньо однієї, щоби знищити весь цей пасажиропотік. Що спонтанне рішення втікати з дому,

де є підвал, було ризикованим. Однак цьому рішення най-більше сприяло проживання недалеко від траси, яка веде з Києва в Харків. І саме ця точка здавалася дуже вразливою в перший день війни. Тоді ще я не могла знати, що армія ворога так і не пройде Харків, що зупиниться перед містом. А небезпека чигала саме там, у північно-західному напрямку, куди я намагалася виїхати одночасно з третиною населення Києва. Усього цього тоді я ще не знала.

– Люба, ви де? – із цього питання ми в той день укотре починали розмову із чоловіком. І впродовж цілого дня я відповідала: «Там само». За цілий день «руху» ми практично нікуди не просунулися.

– Слухай, я розвертаюся, це все не має сенсу, – відповіла цього разу, спонтанно ухваливши таке рішення.

– Так, кицюня, вертайся, – якось швидко, ніби тільки того й чекав, відповів він мені.

І я розвернулася. Порушуючи всі правила, просто з'їхала з проспекту Перемоги в напрямку свого дому.

– Мам, ми додому? – спитали діти з надією в голосі.

– Так, додому, – відповіла, дякуючи підфарниками всім водіям, хто допоміг мені порушити правила й розвернутися.

А потім, уже виїхавши на протилежний бік проспекту, я побачила його. Він стояв недалеко від автобусної зупинки й голосував. На порожньому проспекті Перемоги, де не було ні маршруток, ані будь-якого іншого наземного транспорту, крім моєї «ауди», забитої речами й дітьми. І я зупинилася.

– Вам куди? – запитала, опустивши скло.

– До Печерської РДА, – відповів мені, і з надією продовжив: – Підкинете?

– Звісно, – і мої хлопці посунулися, звільняючи в машині одне насиджене місце.

Він сів. Я обернулася. На вигляд хлопцю було не більше ніж 25 років, утім це дуже приблизно. Я не вмю визначати вік за зовнішністю, але мені він видався дуже юним. Привітне відкрите обличчя, світлі очі, світле волосся, наплічник. Якийсь час ми їхали мовчки, а потім йому зателефонували.

– Так, маленька, не плач, я скоро буду на місці, – почувла я. – Ну що ти? – пауза. – Будь ласка, мені буде ще важче, – знову пауза. – Я тебе також дуже люблю, хороша моя. Усе буде добре. Просто повір мені. Ти ж мене знаєш... Я обіцяю... І я тебе... – пауза, пауза, пауза.

– Дівчина? – запитала я після короткого важкого мовчання, коли він завершив розмову.

– Уже два дні як дружина, – відповів коротко. – Переживає дуже, – додав м'якше.

– Вона сама?

– Та ні, саму я її не залишив би... У батьків.

– Це ви два дні тому одружилися, виходить, – механічно промовила я.

– Так... – відгукнувся він.

– А куди ви зараз? – я вирішила змінити тему.

– На збірний пункт. Я випускник Військової академії, нас уже давно почали готувати. І сьогодні зранку отримали наказ зібратися.

– А куди потім?

– Ще нічого не знаю. От навіть форми, бачите, не маю... Приїду, усе дізнаюся.

Тим часом ми наблизилися до площі Лесі Українки. За звичай у цю пору на під'їзді до метро «Печерська» були суцільні тяглиці, по всій трасі й аж до виїзду з Києва на протилежному березі. Та не сьогодні. Із проспекту Перемоги до метро «Печерська» ми домчали за десять хвилин.

– Дякую вам, – озвався наш попутник, – ось візьміть, – простягнув мені гроші.

– Та ви що? – витріщилася на нього. – Заберіть, це зовсім зайве.

– Тоді ще раз вам дякую, – усміхнувся тепло й додав: – Вам щастя. І повірте, що все буде добре.

Коли двері за ним зачинилися, я вдруге вийшла з берегів. Сиділа у своїй автівці біля порожнього входу до метро «Печерська» й вила. Я вила у своїй машині, не соромлячись хлопців, виплакувала ранкові ракети, спонтанне рішення тікати, стояння серед інших киян у напрямку Житомирської траси. Але найбільше плакала за ним, за цим хлопчиком, усього на кілька років старшим за мого першого сина. Щойно одруженим, якого закрутила війна, як і всіх нас, буквально з перших годин.

Хлопці сиділи тихо, наче мишенята, а мене викручувало сльозами в моїй машині. І я ніяк не могла заспокоїтися. Аж тут знову дзвінок:

– Рибуня, ну що ви, де ви? – прозвучало таке рідне, таке звичне питання.

– У дорозі, – відповіла, намагаючись опанувати себе.

– Де саме?

– Уже на Печерську.

– Добре. Я вас чекаю.

Я тоді востаннє переїхала Південний міст, востаннє за мною залишився Київ, той, яким він був «до». Ще без протитанкових їжаків, блокпостів, зруйнованих будинків. Усе це відбулося за кілька годин після мого повернення додому.

На певний час я забула про цю історію. Після того відбулося дуже багато подій у моєму особистому й нашому загальному житті. Утім нещодавно пригадалося, саме напередодні річниці початку повномасштабного вторгнення. Кілька днів ходила й думала про того молодого воїна. Поділилися цим із подругою. Сказала, що шкодую, що не взяла в нього бодай якісь дані. Хоча б ім'я.

– Так напиши про це, – пильно дивлячись на мене, порадила розумниця-подруга. – Напиши, як є, усе, як було. Уже пиши. Він знайдеться.

– Я не можу...

– Чому?

– Потрібно подумати, як це написати.

– Так просто візьми й напиши. Дива трапляються. Особливо в тебе. Може, він і відгукнеться.

І я написала пост-оголошення. Написала все, як було. У перший день лютого, одинадцять місяців по тому. І розмістила його на фейсбуці. Пост завірусився, люди дуже хотіли, щоби сталося диво й той хлопець знайшовся. Мені писали багато жінок: матерів, дружин, подруг. Писали про своїх воїнів. Про свій перший день великої війни та про всі наступні дні, які вони проживають на відстані з найріднішими. Більшість дякували мені за той допис. Казали, що він дає надію.

Я хочу вірити, що з тим хлопчиком усе добре. Навіть не так: я вірю, що з ним усе добре. Якась ниточка через простір між мною і ним, тим, кого не знаю, утворилася майже рік тому. І не обірвалася з його виходом із моєї машини. Ви запитаете, чому так, звідки це відчуття? Можливо, тому, що я його пам'ятаю. Що написала про нього це оповідання. А значить, він продовжує свій шлях, доки є ця пам'ять про нього. У мене. Тепер ще й у вас, тих, хто читає цей текст.

Невідомий Герою, де б ти зараз не був, я хочу ще раз подякувати тобі. За цей рік мого життя, життя моїх дітей, моєї країни. Можливо, ти прочитаєш мій пост або цю книжку і пригадаєш перший день повномасштабки, який на кілька хвилин нас поєднав. А через тебе я також дякую всім, хто зараз щодня носить «пиксель». Усім, кого я знаю, і кого не знаю, але хто з перших днів закриває собою всіх нас.

По-цивільному, але безмежно щиро, – честь!

Воїн

Це був дивний роман. За дивних обставин, у зовсім неочікуваному місці, у той важкий для мене та країни час помайданної розхитаності, невизначеності й роздоріжжя, коли майбутнє вимальовувалося дуже примарним і непевним. Такий збіг.

У моєму особистому житті також були уламки. Стосунки, яким присвятила кілька років життя, закінчилися з початком жорсткої турбулентності у країні. Я працювала в економічному відділі одного з іноземних посольств, і ця робота приносила мені стабільний дохід і багато відряджень, що, власне, і стало каменем спотикання в моїх попередніх стосунках.

Це був період після звільнення Слов'янська та Краматорська, коли ці міста, а разом з ними й уся країна, оговтувалися од відомих важких подій. Наш відділ отримав завдання провести моніторинг місцевих регіональних лікарень і відправити туди реанімаційне обладнання для пологового будинку та лабораторію з переливання крові.

Коли всі формальності та процедури було завершено, мені повідомили, що саме я повезу цю місію на Схід. Мені